

บันทึก

เรื่อง การล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และการออกจากตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ปกปิด ที่ มท ๐๒๐๓.๕/๑๒๔ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า จังหวัดบุรีรัมย์ได้สั่งให้นายเจริญ วุฒิ พรรณรัตนศิลป์ ออกจากตำแหน่งกำนันตำบลเมืองไผ่ และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลเมืองไผ่ อำเภอกระสัง เนื่องจากมีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒(๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยนายเจริญวุฒิฯ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการพนันในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก ซึ่งศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๒,๕๐๐ บาท โดยโทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้ ๒ ปี และนายเจริญวุฒิฯ ได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากตำแหน่งดังกล่าวภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย โดยอ้างว่าตนเองไม่ได้มีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒(๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ เนื่องจากกรณีที่ต้องคำพิพากษาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์นั้นอยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องถือว่าตนเองไม่เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ และได้สิทธิเช่นเดียวกับบุคคลทั้งหลายซึ่งไม่เคยรับโทษ กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า กรณีที่นายเจริญวุฒิฯ ถูกศาลจังหวัดบุรีรัมย์พิพากษาเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๒,๕๐๐ บาท โดยโทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้ ๒ ปี สำหรับโทษปรับได้มีการชำระค่าปรับ และคดีถึงที่สุดแล้วนั้น การที่นายเจริญวุฒิฯ ยังไม่ได้รับโทษจำคุกเนื่องจากรอกการลงโทษไว้ ๒ ปีก็ดี ตลอดจนโทษปรับได้รับโทษโดยชำระค่าปรับไปเรียบร้อยแล้วก็ดี จะถือว่านายเจริญวุฒิฯ ได้พ้นโทษในกรณีความผิดดังกล่าวไปแล้ว และอยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ เพียงใด และหากกรณีถือได้ว่าอยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินจะส่งผลให้นายเจริญวุฒิฯ ไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒(๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔^๑ บัญญัติให้ล้างมลทินแก่บรรดาผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำการก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้พ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือซึ่งได้พ้นโทษไปโดยผลแห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ ซึ่งย่อมหมาความว่า บรรดาโทษที่บุคคลได้รับอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดและได้รับโทษมาจนได้พ้นโทษไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ย่อมถูกล้างไปสิ้นและไม่อาจนำมาอ้างให้เป็นโทษแก่ผู้ใดโดยตรงได้อีก ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านายเจริญวุฒิฯ ถูกศาลพิพากษาลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยการพนันและศาลได้พิพากษาให้ลงโทษปรับและจำคุก ๖ เดือน โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี เมื่อนายเจริญวุฒิฯ ได้ชำระค่าปรับแล้ว ย่อมถือได้ว่าได้พ้นโทษแล้ว ส่วนการรอการลงโทษจำคุกจำนวน ๒ ปีนั้น ไม่อาจถือได้ว่ายังมีโทษที่จะได้รับอีก นายเจริญวุฒิฯ จึงได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ และกฎหมายถือว่าเป็นผู้ไม่เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ดังนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์จึงไม่อาจนำมาอ้างเป็นเหตุสั่งให้ออกจากตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้วยเหตุตามมาตรา ๑๒ (๑๑)^๒ ประกอบกับมาตรา ๑๔^๓ และมาตรา ๓๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติ

^๑ มาตรา ๔ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำการก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้พ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือซึ่งได้พ้นโทษไปโดยผลแห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ

^๒ มาตรา ๑๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติ และไม่อยู่ในลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๘) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม

๑ล๑

๑ล๑

(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกไปอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

๑ล๑

๑ล๑

^๓ มาตรา ๑๔ ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒

๑ล๑

๑ล๑

^๔ มาตรา ๓๑ กำนันต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ลักษณะปกครองท้องที่ฯ ได้

อย่างไรก็ตาม การล้างมลทินดังกล่าวมีผลเฉพาะมลทินตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้ได้แก่ความผิดที่กระทำและโทษที่ได้รับ โดยไม่รวมถึงพฤติกรรมการกระทำของบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้กระทำเคยกระทำพฤติกรรมใดไว้พฤติกรรมนั้นย่อมยังคงมีอยู่โดยมิได้ถูกลบล้างไปด้วย ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่นายเจริญวุฒิฯ เป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักเล่นการพนัน สลากกินรวบนั้น ถ้าพฤติกรรมดังกล่าวนั้นเข้าลักษณะต้องห้ามการเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านตามที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราอื่นของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ ด้วยแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ย่อมอาจใช้เป็นเหตุสั่งให้ออกจากตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อไปได้ เช่น เนื่องจากเป็นผู้เสื่อมเสียในทางศีลธรรมตามมาตรา ๑๒(๘) ^๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ เป็นต้น

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๑

---

(๑) เมื่อต้องออกจากผู้ใหญ่บ้าน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ โปรดดูเชิงอรรถ ๒, ข้างต้น